

Carolina Trujillo

Vrouwenhaat Inside

Ik keek weer eens naar *Veronica Inside*. Seksisme schudde op het wereldtoneel zijn lelijke kop, ik was daarover aan het schrijven, dus wilde ik ze even in actie zien: mannen met macht die zich gedragen alsof vrouwenlichamen aan mannen toebehoren. In Nederland is Veronica Inside daarvoor een uitstekend adres, dus zat ik met mijn teitje te luisteren naar kijkcijferkanonnen die goedpraten en weglachen dat een bondsbaas een speelster op de mond zoenet. Dat een filmpje toont dat de speelsters in de spelersbus lol hadden over de kus, maakte dat er geen probleem was, vonden ze. Kennelijk had de nieuwe wereldkampioen als een gebroken Magdalena het stadion moeten verlaten.

Als je je voorstelt hoe zulke mannen zouden reageren als de bondsbaas Frenkie de Jong op de mond pakt, zie je de ongelijkheid. Misschien weten ze bij VI niet dat ongelijke behandeling een voedingsbodemp is voor geweld. Wereldwijd worden per uur vijf vrouwen vermoord door een partner of een familielid. In ongelijke behandeling was die kus een kroonjuweel.

Misschien weten ze bij VI niet dat ongelijke behandeling een voedingsbodemp is voor geweld

Intussen bleven de mannen zeggen - herhalend is hun *forte* - dat ze de best bekeken talkshow van Nederland zijn. Onzin.

VI is helemaal geen talkshow. Volgens de Dikke van Dale is dat 'Een show waarin met gasten wordt gesproken', maar dan zijn *B&B vol liefde* en *Chateau Meiland* ook talkshows. Gedetailleerdere definities vermelden dat een talkshow een interviewcomponent heeft, maar iemand uitnodigen, een vraag stellen, door het antwoord heen tetteren en met een mededeling over Johan Derksens geslachtsdeel afsluiten, kun je geen interview noemen.

Bij VI wordt door de aanwezigen gewoon geleeft, maar dan met camera's erop. Van degelijk door een redactie voorbereide onderwerpen kun je ook niet spreken. Een koddig filmpje van internet halen, is geen degelijke voorbereiding. Veel mensen sturen elkaar koddige filmpjes, dat maakt hun leven geen talkshow.

Veronica Inside is reality-tv. Het wordt zelfs geproduceerd door John de Mol, de vader van de moeder der realityshows: *Big Brother*. John moet hebben gezegd: „Geef wat kerels een compleet studio met crew en draaien maar. Laat ze zijn zoals ik: jongens uit het *old boys network*” - wat trouwens een veel betere naam zou zijn geweest voor dat programma en voor de zender.

Bij OB-Network is lachen om geweld tegen vrouwen een speerpunt. Op het schoolplein zijn zij niet de pestkop die tot geweld overgaat, maar het groepje eromheen dat joelt en lacht. Alleen wordt het geluid van dit groepje versterkt door een van de machtigste mannen in medialand. Van hoeveel van hun kijkers gewelddadig zijn tegen vrouwen, zijn geen cijfers, ik verwacht veel.

In 2021 werden in Nederland 43 vrouwen vermoord door een partner of familielid. In Spanje waren dat er 81. Spanje heeft twee keer zoveel inwoners als Nederland dus gaan we qua femicide ongeveer gelijk op. In Spanje wordt fel tegen femicide geprotesteerd. In Nederland kijken we naar producties van John de Mol: van talentenjachten met misbruikcomponenten tot Veronica Inside, een realityshow waarin machtige mannen het composit zijn in de voedingsbodemp waaruit geweld tegen vrouwen floreert.

Carolina Trujillo schrijft elke vrijdag op deze plek haar column.

RAMADAN

Eindexamenleerlingen die vasten, halen lagere cijfers

Eindexamenleerlingen die meedoen aan de ramadan, komen energie en slaap tekort. Dat maakt hun kans om te slagen kleiner.

Door onze redacteur
Claudia Kammer

AMSTERDAM. Leerlingen die in 2018 en 2019 tijdens de ramadan eindexamen deden, haalden lagere cijfers. De kans dat zij zouden zakken nam daardoor toe. Dat hebben wetenschappers van de Erasmus Universiteit berekend. De resultaten zijn gepubliceerd in economenblad *ESB*.

De onderzoekers koppelden statistische gegevens van onder meer CBS en Cito aan elkaar, en gebruikten een algoritme om kansberekeningen te maken. Ze keken niet naar de resultaten van individuele leerlingen.

Al voor het samenvallen van de eindexamens met de ramadan lag het slagingspercentage onder islamitische scholieren lager dan dat van an-

dere scholieren. Die kloof werd volgens de onderzoekers 17 procent groter toen de prestaties tijdens de ramadan werden bekeken. De eindexamencijfers van vastende islamitische leerlingen in 2018 en 2019 vielen „significant lager” uit dan die van de andere leerlingen. De kans dat zij het eindexamenjaar moesten overdoen nam daardoor toe met 12,5 procent. Ook rekenden onderzoekers de kans uit dat leerlingen die niet meer leerplichtig waren, zonder diploma van school zouden gaan. Die kans was 22,4 procent groter.

Kamervragen

De ramadan duurt dertig dagen, wie eraan meedoet onthoudt zich dagelijks zo'n zestien uur van eten en drinken. Er wordt ook minder uren geslapen, omdat er alleen voor zonsopgang en na zonsondergang wordt gegeten.

In Groot-Brittannië en Vlaanderen gingen in 2016 stemmen op om rekening te houden met de ramadan bij de planning van examens. Tweede Kamerlid Tunahan Kuzu (destijds afge-

splitst van de PvdA als Groep Kuzu/Öztürk) stelde hier toen vragen over aan toenmalige staatssecretaris van Onderwijs Sander Dekker (VVD). Volgens Dekker was het verschuiven van de centrale eindexamens in Nederland onmogelijk, dat zou wegens de lange duur van de ramadan te gecompliceerd zijn. Ook wees hij erop

Advies van onderzoekers: plan de examens tijdens de ramadan in de middag

dat islamitische leerlingen er zelf voor kunnen kiezen om hun vastenperiode te verplaatsen.

De onderzoekers opperen een andere oplossing. Zij stellen voor om examens tijdens de ramadan zoveel mogelijk te plannen in de middag. Examenleerlingen die vasten zouden dan na de ochtendmaaltijd (suhoor), die voor zonsopgang plaatsvindt, kunnen uitslapen.

ONDERZOEK WAGENINGEN UNIVERSITY

‘Stikstofuitstoot moet nog verder omlaag dan gedacht’

De huidige stikstofnormen zijn gebaseerd op onderzoek uit 2011 en zijn volgens nieuw onderzoek achterhaald.

Door onze medewerker **Flóri Hofman**

AMSTERDAM. Delen van de Nederlandse natuur blijken slechter tegen stikstof te kunnen dan eerder werd aangenomen. Daarom moet de uitstoot van stikstof nog verder omlaag om de natuur effectief te beschermen, zo concluderen onderzoekers van Wageningen University & Research (WUR) donderdag. De studie is uitgevoerd in opdracht van de (inmiddels demissionair) minister voor Natuur en Stikstof Christianne van der Wal (VVD).

De huidige stikstofnormen zijn gebaseerd op onderzoek uit 2011 en zijn volgens de onderzoekers achterhaald. „De depositie moet verder omlaag dan tot nu toe werd aangenomen om de doelen te halen”, zegt de bij het onderzoek betrokken ecoloog Wieger Wamelink in een verklaring. „Maar voorlopig is de huidige overschrijding op veel plekken nog zo hoog, dat we eerst moeten kijken of we de huidige depositie met de helft kunnen verminderen. Dat is al een hele opgave, maar als dat lukt, leidt dat al tot een hele verbetering voor de natuur.”

Demissionair minister Van der Wal schrijft in een persbericht dat ze het onderzoek „zorgwekkend nieuws voor de natuur” vindt. „De noodzaak om stikstof te verminderen was al hoog, door de nieuwe wetenschappe-

lijke inzichten is onze opgave helaas groter geworden.” Ze wil het RIVM de komende tijd laten onderzoeken welk effect de „huidige inzet” heeft en wat er nog meer nodig is om de natuur te beschermen. In het najaar zou dat onderzoek moeten zijn afgerond, aldus een woordvoerder van het ministerie.

De onderzoekers van de WUR veraalden een vorig jaar gepubliceerd rapport over kwetsbare natuur in heel Europa naar de specifieke Nederlandse situatie. Een onderzoeksgroep onder leiding van de Verenigde Naties concludeerde toen dat sommige natuurtypen kwetsbaarder zijn voor stikstofuitstoot dan tijdens het vorige Europese natuuronderzoek, uitgevoerd in 2011, werd gedacht. Om deze kwetsbare natuur voldoende te beschermen, moesten de normen dus strenger, aldus de onderzoekers.

Wat dat zou betekenen voor de Nederlandse normen was niet precies duidelijk. Het onderzoek van de WUR wijst nu uit dat ook sommige Nederlandse natuur slechter tegen stikstof kan dan gedacht, en dus dat de stikstofnormen omlaag moeten. Gemid-

FOTO ROBIN VAN LONKHUIZEN

deld moet de uitstoot met 1,3 kilogram per hectare per jaar omlaag, naar een totale uitstoot van 17,7 kilogram. Het gaat hier om een gemiddelde voor heel Nederland: in kwetsbare natuurgebieden zal de norm nog strenger moeten, terwijl de maatstaf voor andere regio's onveranderd zal kunnen blijven.

Kritische depositiewaarde

De onderzoekers onderscheiden in Nederland 84 typen natuur, 67 daarvan zijn gevoelig voor stikstof. Om te meten hoeveel stikstof er mag neerslaan op een natuurgebied, hanteren de politiek en wetenschappers de zogeheten kritische depositiewaarde (KDW). Ieder natuurtype heeft een eigen KDW. Die is op basis van proeven in het veld, in het lab en met modellen vastgesteld en bepaalt hoeveel stikstof er mag neerdalen voordat er permanente schade optreedt. Daalt er te veel stikstof neer, dan kunnen plantensoorten verdwijnen die kenmerkend zijn voor een gebied.

Naast de 84 Nederlandse natuurtypen met een KDW, zijn er nog 14 leefgebieden van plantensoorten in Europa met zo'n stikstofnorm. Voor 64 van de 98 natuurtypen blijft de KDW hetzelfde, voor 32 wordt de norm strenger en voor 2 juist soepeler. „Stikstof die neerslaat in een natuurgebied blijft jarenlang in de bodem en in planten aanwezig en bouwt zich hier op. Tegelijkertijd verzuurt de bodem steeds verder”, zegt ecoloog Wamelink. „Hoe langer de metingen lopen, hoe duidelijker wordt wat de negatieve gevolgen zijn van te veel stikstof. Daardoor wordt ook de KDW steeds nauwkeuriger en veelal lager.”

Demissionair minister Sigrig Kaag (D66, Financien) na afloop van een overleg over de begroting van volgend jaar. Deze wordt op Prinsjesdag gepresenteerd.

TOESLAGENSTELSEL

Verafschuwd, maar toch ingezet

Het kabinet Rutte-IV kondigde aan alle toeslagen te willen afbouwen, maar nu wil het ze alsnog inzetten teneinde een forse armoedestijging tegen te gaan. Die keuze is opmerkelijk, onder meer gezien de ergernis over het tijdrovende stelsel.

Door onze redacteur
Rik Rutten

DEN HAAG. Verfoeid en gehaat, bijna afgeserveerd en nu cruciaal om de armoede te bestrijden: het politieke lot van de toeslagen is gerust wonderlijk te noemen. Het kabinet-Rutte IV sprak in het coalitieakkoord nog de ambitie uit om alle toeslagen uiteindelijk af te schaffen. Maar nu blijken ze een onmisbaar ingrediënt om de koopkracht te redden.

Woensdagavond bereikte het kabinet een akkoord over de begroting voor komend jaar. Die is vanwege de demissionaire staat van het kabinet grotendeels gespeend van nieuw beleid. Op één belangrijke uitzondering na: het voorkomen van een forse stijging van de armoede.

Zo'n stijging was onlangs door het Centraal Planbureau (CPB) voorspeld: zonder extra beleid zou de armoede stijgen en zouden bijna één miljoen Nederlanders onder de armoedegrens komen te leven. Dit komt doordat veel van de maatregelen die het kabinet vorig jaar nam om de harde inflatie- en energieschok te dempen, tijdelijk waren en vóór 2024 aflopen.

Het resultaat van de kabinetsonderhandelingen is een pakket ter grootte van 2 miljard euro. Dat moet ervoor zorgen dat een grote groep Nederlanders in 2024 een

jaar later niet alsnog onder de armoedegrens zakt. De precieze plannen worden door het kabinet in september gepresenteerd op Prinsjesdag, met de rest van de begroting, maar de inhoud lekte woensdag al grotendeels uit.

Nivelleringspakket

Duidelijk is dat de toeslagen een hoofdrol spelen in de armoedemissie van het kabinet. Zowel de huurtoeslag als het kindgebonden budget wordt met honderden euro's per jaar verhoogd. Die verhoging is niet eenmalig, maar permanent.

Je zou het laatste koopkrachtpakket van Rutte IV een nivelleringspakket kunnen noemen, want de kosten worden grotendeels opgebracht door de hogere inkomens zwaarder te belasten.

Dat zit zo. De inkomensgrens van het hoogste belastingtarief - nu 73.000 euro - stijgt normaliter mee met de inflatie. Vanwege de hoge inflatie zou dat belastingtarief komend jaar pas veel hoger - rond de 80.000 euro - ingaan. Het kabinet voert die stijging nu niet helemaal door. Hoge inkomens gaan daardoor eerder het hoge tarief betalen, wat grotendeels de extra toeslagkosten dekt.

Dat de keuze valt op de toeslagen, lijkt gek. Afgelopen jaren groeide in Den Haag de ergernis over het toeslagenstelsel, met

zijn tijdrovende papierwerk en het impopulaire gebruik van voorschotten. Ontvangers krijgen eerst hun toeslag uitgekeerd op basis van hun inkomsten in het voorgaande jaar, maar moeten later soms een deel terugbetalen als hun inkomsten in de tussentijd zijn gestegen.

Deze opzet van het toeslagenstelsel leidde bij een deel van de ontvangers tot onzekerheid en schulden, anderen vroegen helemaal geen toeslag aan en liepen alle toeslagen te willen afbouwen. Dat met het Toeslagenschandaal rond de kinderopvangtoeslag leek het lot van de toeslagen bovendien voorgoed bezegeld.

Kabinet-Rutte IV kondigde dan ook aan alle toeslagen te willen afbouwen. Dat voorstel staat overeind, al is de eerste stap - het bijna gratis maken van de kinderopvang om de kinderopvangtoeslag overbodig te maken - al uitgesteld van 2025 naar 2027.

Noodgreep

Toch kan het kabinet niet om de toeslagen heen nu een acute oplossing nodig is. Een verhoging van het minimumloon en de uitkeringen is vele malen duurder en komt ook terecht bij veel Nederlanders die prima zonder steunje in de rug kunnen: de meerderheid van de bevolking gaat er volgens het CPB komend jaar wél op voor-

uit. Hetzelfde geldt voor een belastingverlaging.

Voor de toeslagen ligt dat anders. De twee gekozen toeslagen komen namelijk al terecht bij groepen waar het risico op armoede zich concentreert: huurders en gezinnen met kinderen. Door die aanpak hoeft het kabinet niet een nieuwe tegemoetkoming te ontwerpen of breed met geld te strooien. Uit eerder onderzoek bleek dat de huurtoeslag de toeslag is die per euro de meeste armoede reduceert, beter dan bijvoorbeeld de zorgtoeslag.

Zaligmakend is de oplossing ook weer niet. Tegenover het gerichte karakter van de huurtoeslag staat bijvoorbeeld het feit dat ook daar weer groepen zijn die niet worden bereikt, zoals bezitters van een koopwoning met een laag inkomen. Breder bekeken legt de greep naar het toeslagenstelsel een fundamentele zwakte bloot. Blijkbaar is de Nederlandse economie zo georganiseerd dat een grote groep niet kan rondkomen zonder dat de overheid bijspringt. Om dat te veranderen lijken grotere ingrepen, zoals hogere lonen of lagere kosten, onvermijdelijk.

Het kabinet wilde daar zijn vingers nu niet aan branden: dat wordt materiaal voor de verkiezingsprogramma's.

Met medewerking van Christiaan Pelgrim.